

## **AKADEMIYADA NAVBATDAGI DISSERTATSIYA ISHI HIMOYASI BO'LIB O'TDI**

O'zbekiston Respublikasi Huquqni muhofaza qilish akademiyasi huzuridagi DSc.24/2026.31.01.Yu.01.02 raqamli Ilmiy kengashning 2026-yil 22-oktabrdagi majlisida Akademiya katta o'qituvchisi **Bahodirov O'tkirxon Baxriddinovichning** 12.00.09 – «Jinoyat protsessi. Kriminalistika, tezkor-qidiruv huquqi va sud ekspertizasi» ixtisosligi bo'yicha yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (PhD) ilmiy darajasini olish uchun **«O'zlashtirish yoki rastrata yo'li bilan talon-toraj qilish jinoyatlarini tergov qilishni zamonaviy tendensiyalar asosida takomillashtirish»** mavzusidagi dissertatsiya ishi himoyasi o'tkazildi.

**Tadqiqotning maqsadi** o'zlashtirish yoki rastrata yo'li bilan talon-toraj qilish jinoyatlarini tergov qilishni zamonaviy tendensiyalar asosida takomillashtirish bo'yicha takliflar va tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

**Tadqiqotning obyekti** sifatida o'zlashtirish yoki rastrata yo'li bilan talon-toraj qilish jinoyatlarini tergov qilish faoliyatida yuzaga keladigan ijtimoiy-huquqiy munosabatlar tizimi tashkil etadi.

**Tadqiqot predmetini** o'zlashtirish yoki rastrata yo'li bilan talon-toraj qilish jinoyatlarini tergov qilishga oid protsessual va huquqiy asoslarni tartibga soluvchi normalar, mazkur turdagi jinoyatlar bo'yicha o'tkaziladigan tergov harakatlari, shuningdek, statistik ma'lumotlar va ushbu sohadagi sud-tergov amaliyotida zamonaviy tendensiyalarni qo'llash tashkil etadi.

**Tadqiqotning ilmiy yangiligi** quyidagilardan iborat:

O'zlashtirish yoki rastrata yo'li bilan talon-toraj qilish jinoyatlarini tergov qilish sifatini takomillashtirishni ta'minlash maqsadida mazkur turdagi ishlarni ixtisoslashtirilgan tergov organlari tomonidan olib borish lozimligi asoslantirilgan;

Iqtisodiy jinoyatlarni tergov qilish jarayonida taftish tergov harakatining xolis, sifatli va samarali o'tkazilishini ta'minlash maqsadida taftish jarayonida O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiyot va moliya vazirligi hamda uning organlarining ishtirokini ta'minlash lozimligi asoslab berilgan;

Ishni sudga qadar yuritish bosqichida jinoyatlarga oid arizalar, xabarlar va boshqa ma'lumotlarni ko'rib chiqish, jinoyat ishi bo'yicha surishtiruv va dastlabki tergovni, prokuror nazoratini masofadan amalga oshirish hamda

zarur ma'lumotlarning tezkorlik bilan olinishini ta'minlash zarurati asoslantirilgan;

Jinoiy harakatlar oqibatida yetkazilgan moddiy zararni qoplash choralarini ko'rish va ushbu jarayon samaradorligini oshirish maqsadida gumon qilinuvchi, ayblanuvchining mol-mulkini xatlash, shuningdek, qidiruv e'lon qilingan ayblanuvchilarga nisbatan qonunchilik hujjatlarida belgilangan cheklov choralarini axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda amalga oshirish lozimligi asoslantirilgan.

**Tadqiqotning amaliy natijalari** quyidagilardan iborat:

«Talon-toraj qilish jinoyati», «raqamli talon-toraj qilish», «funksionallashtirish tergov mexanizmi», «o'zlashtirish yoki rastrata yo'li bilan talon-toraj qilish jinoyatini tergov qilish» tushunchalariga mualliflik ta'riflari ishlab chiqilgan bo'lib, dissertatsiya ishida ularning mazmun-mohiyati qiyosiy-huquqiy jihatdan asoslantirilgan;

O'zlashtirish yoki rastrata yo'li bilan talon-toraj qilish belgilarini aniqlash metodologik usullarga ajratib chiqilgan;

Tergovchilar uchun o'zlashtirish va rastrata yo'li bilan talon-toraj qilish jinoyatlarini tergov qilish metodikasini takomillashtirishga qaratilgan sud-huquq va iqtisodiy sohadagi mutaxassislar, Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti mutaxassislari hamda sud-buxgalteriya ekspertlari ishtirokida qisqa muddatli malaka oshirish kurslarini joriy etish zarurati asoslantirilgan;

«O'zlashtirish yoki rastrata jinoyatlarini tergov qilish metodikasi» nomli uslubiy qo'llanma ishlab chiqish lozimligi ochib berilgan;

Tergov qilishda raqamli dalillar bilan ishlash bo'yicha tergovchilar uchun maxsus o'quv dasturlarini joriy etish masalalari bayon etilgan;

O'zlashtirish va rastrata ishlari bo'yicha tergovda idoralararo hamkorlikning huquqiy mexanizmlarini kuchaytirish bo'yicha asosli takliflar ishlab chiqilgan;

O'zlashtirish va rastrata yo'li bilan talon-toraj qilish jinoyatlarini tergov qilishda tipik tergov algoritmlari va chek-listlarini ishlab chiqish va amaliyotga joriy etish, tergovchi tomonidan amalga oshirilishi shart bo'lgan dastlabki tezkor-tahdid baholash, hujjatlarni olib qo'yish, hisob-kitoblarni solishtirish, mulkni hibsga olish, guvohlarni tanlash kabi bosqichlarni aniq belgilaydigan

uslubiy «yo'l xarita»lar tayyorlab, barcha tergov bo'linmalari faoliyatida yagona standart sifatida qo'llash zarurati ochib berilgan;

Korrupsiyaga oid jinoyatlarni tergov qilish bo'yicha huquqshunos va iqtisodchi mutaxassislar tarkibidan iborat ixtisoslashtirilgan mustaqil tergov organini tashkil etish bo'yicha asosli takliflar ishlab chiqilgan.